

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

**Навчально-науковий інститут Архітектури, містобудування та
дизайну**
**Кафедра ландшафтного проєктування та садово-паркового
мистецтва**

До захисту допускається

Завідувач кафедри,

к. б. н., доц.

 Я. В. Гончаренко

«19» червня 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «Сучасний стан та проєктні пропозиції з покращення
ландшафтної організації Гончарівського скверу в м. Харків»**

на здобуття ОС «Бакалавр»

за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство»

Виконала

Мединська А.Ю.

Керівник кваліфікаційної роботи:
проф. каф. ЛП та СПМ, д. с.-г. н., проф.

Олексійченко Н. О.

Харків – 2026

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**
**Навчально-науковий інститут Архітектури, містобудування та
дизайну**
Спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри,

к. б. н., доц.

Я. В. Гончаренко

«12» березня 2026 р.

ЗАВДАННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи ОС «Бакалавр» здобувачу
МЕНДИНСЬКІЙ АННІ ЮРІЙВНІ

1. Тема роботи «Сучасний стан та проєктні пропозиції з покращення ландшафтної організації Гончарівського скверу в м. Харків», керівник роботи: проф. каф. ЛП та СПМ, д. с.-г. н., проф. Олексійченко Надія Олександрівна, затверджені наказом ректора від «12» березня 2026 р. №250-03.

2. Строк подання студентом завершеної роботи на кафедру «18» червня 2026 р.

3. Вихідні дані: план об'єкту проєктування, карти мікрорайону розташування Гончарівського скверу в м. Харків.

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

4.1. Провести літературний та аналітичний аналіз щодо історичних аспектів формування Гончарівського скверу в м. Харків.

4.2. Проаналізувати сучасний міжнародний досвід формування ландшафтних об'єктів подібної тематики.

4.3. Виконати передпроєктні вишукування об'єкту проєктування.

4.4. Розробити проєктні пропозиції покращення ландшафтної організації Гончарівського скверу в м. Харків.

5. Перелік графічного матеріалу (за потреби):

5.1 Інвентаризаційний план насаджень;

5.2. Схема функціонального зонування;

5.3. Генеральний план.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Провести літературний та аналітичний аналіз щодо історичних аспектів формування Гончарівського скверу в м. Харків.	квітень 2026 р.	виконано
2	Проаналізувати сучасний міжнародний досвід формування ландшафтних об'єктів подібної тематики.	квітень 2026 р.	виконано
3	Виконати передпроектні вишукування об'єкту проектування.	травень 2026 р.	виконано
4	Розробити проектні пропозиції покращення ландшафтної організації Гончарівського скверу в м. Харків.	травень 2026 р.	виконано
5	Оформити графічну частину.	червень 2026 р.	виконано
6	Оформити та подати готову пояснювальну записку.	18.06.2026	виконано

Дата видачі завдання «12» березня 2026 р.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи

Олексійченко Н. О.

Завдання прийняла до виконання

Мединська А.Ю.

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	5
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ЛАНДШАФТНИХ ОБ'ЄКТІВ ПОДІБНОГО СПРЯМУВАННЯ	9
1.1. Аналіз наукових джерел з тематики кваліфікаційної роботи	9
1.2. Аналіз міжнародного досвіду з тематики кваліфікаційної роботи.....	13
1.3. Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів, щодо формування, реконструкції міських скверів	21
РОЗДІЛ 2 МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ, МЕТОДИ І ПРИРОДНІ УМОВИ М. ХАРКІВ.....	24
2.1. Коротка характеристика об'єкту проектування.....	24
2.2. Характеристика природних умов об'єкту дослідження	26
2.3. Методика та методи досліджень	28
РОЗДІЛ 3 ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ Й СУЧАСНИЙ СТАН ТЕРИТОРІЇ ПРОЄКТУВАННЯ.....	30
3.1. Історичні аспекти формування території скверу.....	30
3.2. Функціональне зонування та архітектурно- планувальна структура скверу.....	33
3.3. Об'ємно-просторова структура скверу	36
3.4. Інвентаризація зелених насаджень скверу.....	39
3.5. Характеристика елементів благоустрою скверу.....	43
РОЗДІЛ 4 ПРОЄКТИ ПРОПОЗИЦІЇ ПОКРАЩЕННЯ ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СКВЕРУ	46
4.1. Обґрунтування покращення елементів благоустрою скверу.....	46
4.2. Обґрунтування покращення озеленення скверу	49
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	57

РЕФЕРАТ

Структура кваліфікаційної роботи: 65 с., 16 рис., 2 табл., 3 додатки, 23 джерел.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. В умовах сучасного розвитку міського середовища та зростання потреб населення у рекреаційних просторах особливого значення набуває покращення ландшафтної організації міських скверів. Гончарівський сквер є важливим елементом зеленої інфраструктури міста, який виконує екологічні, рекреаційні, соціальні та естетичні функції. Водночас зміни у функціональних потребах населення, необхідність підвищення рівня благоустрою, забезпечення доступності території та покращення її декоративних якостей зумовлюють потребу в оцінці сучасного стану скверу та розробку проєктних пропозицій щодо покращення.

Об'єкт дослідження: ландшафтна організація міських скверів у населених пунктах України.

Об'єкт проєктування: територія Гончарівського скверу у м. Харків.

Предмет дослідження: оцінка сучасного стану зелених насаджень, рішення щодо покращення ландшафтної організації території Гончарівського скверу в м. Харків.

Мета дослідження: аналіз сучасного стану Гончарівського скверу в м. Харків та розробка проєктних пропозицій щодо покращення його ландшафтної організації, функціонального зонування, озеленення та благоустрою для підвищення рекреаційної, екологічної та естетичної цінності території.

Методологічна основа кваліфікаційної роботи, присвяченої аналізу сучасного стану та розробленню проєктних пропозицій з покращення ландшафтної організації Гончарівського скверу в місті Харків, ґрунтується на комплексному, системному та міждисциплінарному підході, що забезпечує всебічне дослідження об'єкту проєктування та науково обґрунтоване формування проєктних рішень. У процесі виконання роботи застосовано взаємопов'язану систему загальнонаукових, емпіричних і спеціальних методів,

які дозволяють здійснити багатовимірний аналіз території з урахуванням її просторових, функціональних, екологічних, композиційних та соціальних характеристик.

До групи емпіричних методів віднесено натурні обстеження території Гончарівського скверу, безпосередні спостереження, фотофіксацію, а також вимірювання та візуальне обстеження елементів благоустрою й зелених насаджень. Застосування описово-аналітичного та порівняльного методів дало змогу визначити особливості сучасного функціонування скверу, виявити наявні проблеми його ландшафтно-планувальної організації, ступінь зношеності елементів благоустрою та характер використання території відвідувачами. Додатково було здійснено порівняння з аналогічними міськими скверами для виявлення актуальних тенденцій розвитку громадських просторів.

Загальнонаукові методи дослідження включали системний аналіз і синтез нормативної, теоретичної та емпіричної інформації, логіко-структурне узагальнення зібраних даних, а також інтерпретацію містобудівних і ландшафтно-урбаністичних процесів, що впливають на формування та розвиток міських зелених просторів. Використання аналітичного підходу дозволило виявити ключові закономірності просторової організації скверу та визначити пріоритетні напрями його вдосконалення.

Спеціальні профільні методи охоплювали ландшафтний, композиційно-просторовий, дендрологічний та картографічний аналізи. Їх застосування забезпечило комплексну оцінку стану зелених насаджень, структури планувальної організації території, візуальних зв'язків та функціонального зонування скверу. Для підвищення точності та наочності результатів дослідження використовувалися сучасні цифрові інструменти моделювання, графічної обробки та елементи геоінформаційного аналізу, що дозволило візуалізувати існуючий стан об'єкта та проєктні пропозиції.

Структура дослідження передбачає реалізацію трьох послідовних етапів.

На теоретико-аналітичному етапі здійснено аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду формування і покращення ландшафтної організації

міських скверів, досліджено сучасні підходи до ландшафтної організації громадських просторів, а також узагальнено чинну нормативно-правову базу України у сфері благоустрою, озеленення та містобудівного проєктування.

Передпроектний етап був спрямований на комплексне дослідження Гончарівського скверу, що включало аналіз його містобудівного оточення, функціональних зв'язків із прилеглою забудовою, інвентаризацію зелених насаджень відповідно до чинних нормативних вимог, оцінку санітарного, естетичного та функціонального стану елементів благоустрою, а також виявлення проблемних зон і дисбалансів у використанні території.

Проектно-аналітичний етап передбачав розроблення концептуальних та практичних пропозицій щодо вдосконалення ландшафтної організації Гончарівського скверу. Запропоновані рішення базуються на принципах сталого розвитку, екологічної збалансованості, доступності міського середовища та сучасних урбаністичних підходах. Проектні пропозиції спрямовані на підвищення рекреаційної привабливості території, оптимізацію функціонального зонування, покращення естетичних якостей простору та інтеграцію скверу в структуру міського середовища Харкова з урахуванням його містобудівного контексту.

Ключові слова: Гончарівський сквер, м. Харків, громадський простір, урбанізоване середовище, ландшафтна організація, історична спадщина.

ВСТУП

В умовах сучасного розвитку міст особливого значення набуває формування якісного, екологічно збалансованого та комфортного міського середовища. Важливу роль у цьому процесі відіграють об'єкти озеленення загального користування, які забезпечують підтримання екологічної рівноваги, покращують мікрокліматичні умови, сприяють збереженню біорізноманіття та створюють умови для рекреації населення. Серед таких об'єктів важливе місце займають міські сквери, які є невід'ємною складовою зеленої інфраструктури сучасних міст.

У сучасних умовах урбанізації та зростання антропогенного навантаження на природне середовище підвищуються вимоги до функціональної організації, благоустрою та озеленення громадських просторів. Особливої актуальності набувають питання реконструкції та вдосконалення існуючих скверів з урахуванням сучасних принципів ландшафтної архітектури, екологічної стійкості, безбар'єрності та потреб різних груп населення. При цьому важливим завданням є не лише покращення естетичних характеристик територій, а й формування їх індивідуального образу, який відображає історико-культурні особливості місцевості.

Гончарівський сквер у місті Харків є важливим громадським простором Новобаварського району та розташований у межах історичного району Гончарівка, який має значне культурне значення для міста. Незважаючи на проведені раніше заходи з благоустрою, територія потребує подальшого удосконалення озеленення, оновлення елементів благоустрою, підвищення рівня декоративності насаджень та посилення ідейно-композиційного наповнення простору відповідно до його історичної та культурної ідентичності.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ЛАНДШАФТНИХ ОБ'ЄКТІВ ПОДІБНОГО СПРЯМУВАННЯ

1.1. Аналіз наукових джерел з тематики кваліфікаційної роботи

У сучасній науковій літературі [3, 5, 8, 2, 7] питання формування та покращення ландшафтно-ї організації міських зелених зон розглядаються у контексті забезпечення сталого розвитку міст, адаптації урбанізованого середовища до змін клімату, збереження біорізноманіття та підвищення якості життя населення. Вітчизняні та зарубіжні науковці акцентують увагу на розвитку зеленої інфраструктури, впровадженні природоорієнтованих рішень, удосконаленні рекреаційних просторів та підвищенні екологічної ефективності міських скверів і парків. Особливого значення набувають дослідження, спрямовані на визначення ролі зелених насаджень у формуванні комфортного мікроклімату, підтриманні екологічної рівноваги та створенні сприятливого середовища для рекреації населення.

Серед сучасних міжнародних досліджень варто відзначити працю N. Kabisch, H. Korn, J. Stadler та A. Bonn [3], присвячену застосуванню природоорієнтованих рішень (Nature-Based Solutions) у процесі адаптації міст до змін клімату. Метою дослідження стало визначення можливостей інтеграції природних компонентів у міське середовище для підвищення його екологічної стійкості. У процесі роботи науковцями було здійснено аналіз європейського досвіду впровадження зеленої інфраструктури, міських парків, скверів, дощових садів та інших природоорієнтованих елементів. Отримані результати свідчать, що зелені насадження здатні ефективно знижувати температуру повітря в умовах міського середовища, покращувати якість атмосферного повітря та підвищувати комфортність громадських просторів. Автори підкреслюють необхідність комплексного підходу до реконструкції зелених зон із урахуванням екологічних та соціальних функцій територій. У той же час міська екологія

розглядається як інтегрована система взаємодії природних та антропогенних компонентів. Основна увага автора зосереджена на механізмах функціонування міських екосистем та ролі зелених насаджень у підтриманні екологічної стійкості урбанізованих територій. Результати досліджень свідчать, що навіть відносно невеликі зелені зони, розташовані у структурі міста, можуть забезпечувати значний екологічний ефект шляхом покращення якості повітря, регулювання водного балансу та створення середовища для підтримання біорізноманіття. Отримані висновки мають важливе значення для формування сучасних підходів до ландшафтної організації міських скверів.

Особливу увагу сучасні науковці приділяють питанням достатності озеленення міського середовища. Так, С. Konijnendijk [5] запропонував концепцію «3–30–300», яка нині активно використовується у практиці міського планування багатьох країн світу. Відповідно до цієї концепції кожен мешканець повинен бачити щонайменше три дерева з вікна свого помешкання, рівень зімкнення крон дерев у межах кварталу має становити не менше 30 %, а відстань до найближчого озеленого громадського простору не повинна перевищувати 300 м. Науковець обґрунтовує зазначені показники результатами численних досліджень, які підтверджують позитивний вплив зелених насаджень на фізичне та психічне здоров'я населення. Запропонований підхід є важливим орієнтиром під час оцінювання рівня озеленення громадських просторів.

Варто висвітлити дослідження С. Pueffel, М. Haase та N. Kabisch [8], які здійснили систематичний аналіз екосистемних послуг міської зеленої інфраструктури. Автори встановили, що найбільш важливими функціями міських зелених зон є регулювання мікроклімату, очищення атмосферного повітря, акумуляція вуглецю, регулювання поверхневого стоку та забезпечення рекреаційних потреб населення. Дослідники наголошують, що ефективність виконання цих функцій безпосередньо залежить від різноманітності рослинного асортименту та просторової структури насаджень. Науковці розглядають зелені зони як єдину систему взаємопов'язаних природних елементів, що забезпечують екологічну стабільність урбанізованого середовища. Результати досліджень

демонструють, що інтеграція парків, скверів, бульварів та інших озелених територій у єдину мережу дозволяє підвищити ефективність екосистемних послуг і створити більш комфортне середовище для населення.

Серед сучасних досліджень ревіталізації громадських просторів заслуговує на увагу праця [2]. У роботі проаналізовано соціальні та екологічні переваги реконструкції міських парків і скверів. Дослідниками встановлено, що якісно організовані громадські простори сприяють активізації соціальної взаємодії населення, покращенню психологічного стану користувачів та підвищенню рівня привабливості міського середовища. Особлива увага приділяється створенню багатофункціональних просторів, які поєднують рекреаційні, екологічні та естетичні функції. У ході роботи було встановлено, що ефективність реконструкції міських площ та скверів значною мірою залежить від збереження існуючих зелених насаджень та впровадження нових елементів зеленої інфраструктури. Автори наголошують на необхідності поєднання функціональної доцільності, екологічної ефективності та ландшафтно-композиційної виразності.

Серед вітчизняних досліджень варто виділити роботу Н. Максименко та А. Гречко [7], присвячену розвитку зеленої інфраструктури в Україні. Науковці підкреслюють важливість інтеграції озелених територій у структуру міст як одного з ключових чинників забезпечення сталого розвитку. Отримані результати підтверджують необхідність модернізації існуючих міських зелених зон та формування нових рекреаційних просторів відповідно до сучасних екологічних вимог.

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить, що сучасні підходи до покращення ландшафтно-організації міських скверів ґрунтуються на принципах сталого розвитку, формування зеленої інфраструктури, підвищення біорізноманіття та забезпечення комфортного рекреаційного середовища. Вітчизняний і зарубіжний досвід підтверджує доцільність комплексної реконструкції міських зелених зон із урахуванням екологічних, соціальних та естетичних аспектів, що є важливим підґрунтям для розроблення проєктних

пропозицій щодо покращення ландшафтної організації Гончарівського скверу в м. Харків.

1.2. Аналіз міжнародного досвіду з тематики кваліфікаційної роботи

Сучасні тенденції розвитку міських громадських просторів свідчать про зростання ролі скверів як важливих елементів зеленої інфраструктури міст. У більшості країн світу міські сквери розглядаються не лише як території короточасного відпочинку населення, але й як важливі екологічні, соціальні та естетичні компоненти урбанізованого середовища. Основними напрямками їх розвитку є підвищення рівня озеленення, покращення мікрокліматичних умов, забезпечення доступності для всіх категорій населення, збереження біорізноманіття та інтеграція принципів сталого розвитку у процес ландшафтного проектування.

Серед міжнародного досвіду покращення ландшафтно-ї організації міських скверів варто виділити Superkilen Park (рис. 1.1) у Данії.

Рисунок 1.1 – Ландшафтна організація Superkilen Park у Данії [10]

Даний об'єкт був створений на території колишньої промислової забудови та став прикладом успішної ревіталізації міського середовища. Концепція парку

ґрунтується на ідеї мультикультурності та соціальної інтеграції населення. Територія поділена на декілька функціональних просторів, кожен з яких має власне тематичне наповнення. Значна увага приділена озелененню, організації відкритих рекреаційних просторів, спортивних майданчиків та зон відпочинку. Використання сучасних ландшафтно-композиційних прийомів дозволило створити виразний міський простір, що активно використовується мешканцями різного віку. Особливістю проєкту є поєднання зелених насаджень із елементами благоустрою та міського дизайну, що формують цілісне архітектурно-ландшафтне середовище.

Варто висвітлити досвід Madrid Río (рис.1.2) в Іспанії, який став одним із найбільших проєктів трансформації міського ландшафту в Європі.

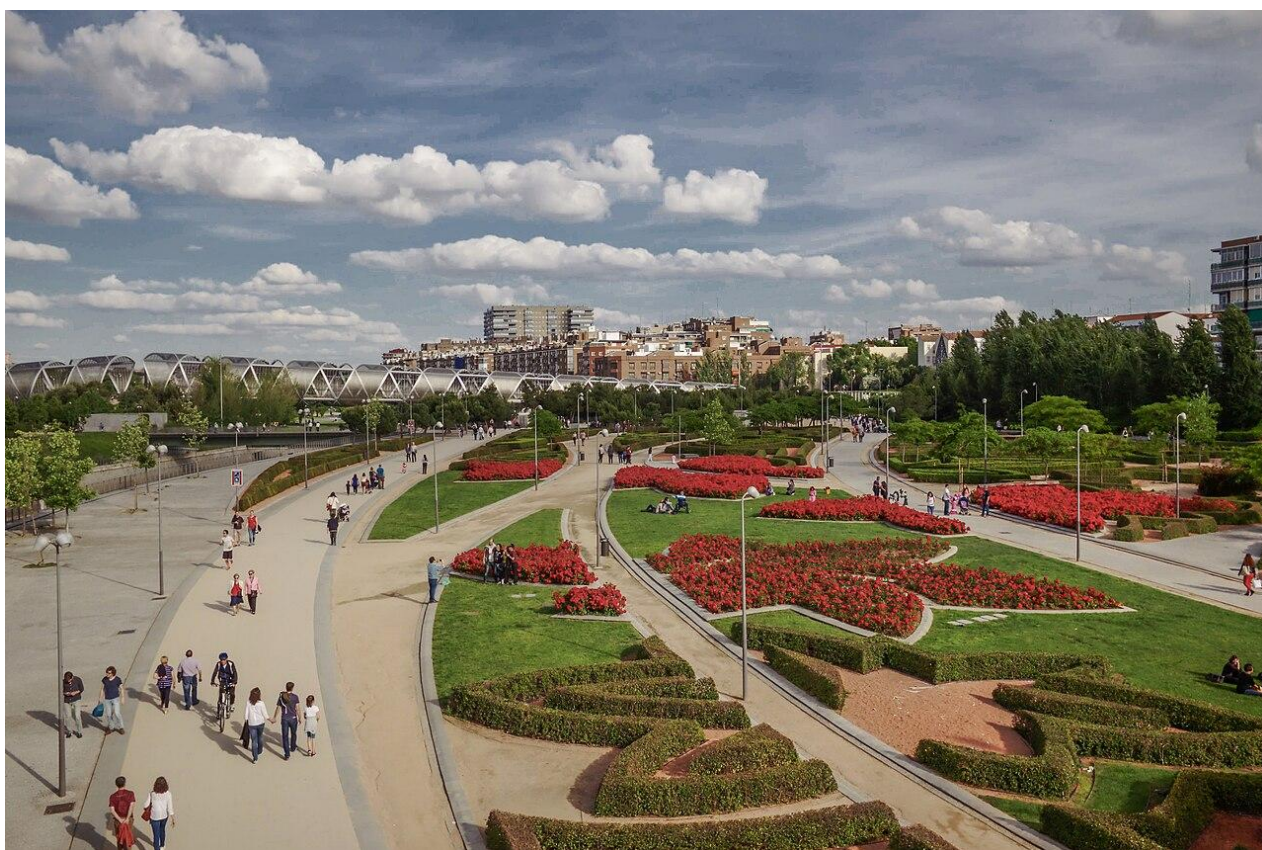

Рисунок 1.2 – Ландшафтна організація Madrid Río в Іспанії [6]

Проект реалізований на території вздовж річки Мансанарес після винесення транспортної магістралі під землю. Внаслідок реконструкції було створено безперервну систему озелених просторів, яка поєднала окремі райони міста в єдину рекреаційну структуру. На території облаштовано

численні прогулянкові алеї, майданчики для відпочинку, дитячі та спортивні зони, декоративні водойми й квітникові композиції. Значну увагу приділено використанню місцевих деревних видів та створенню стійких рослинних угруповань, адаптованих до посушливих умов клімату. Реалізація проєкту дозволила суттєво покращити екологічний стан території та підвищити якість міського середовища.

Уваги заслуговує Queen Elizabeth Olympic Park (рис. 1.3) у Великій Британії.

Рисунок 1.3 – Ландшафтна організація Queen Elizabeth Olympic Park (рис. 1.3) у Великій Британії [9]

Парк був створений після проведення Олімпійських ігор 2012 року як багатофункціональний громадський простір. Його концепція базується на принципах сталого розвитку та екологічної реконструкції урбанізованих територій. Під час проєктування особливу увагу приділено формуванню

приороорієнтованого середовища шляхом створення різноманітних рослинних угруповань, відновлення природних водойм та розвитку біорізноманіття. Територія включає великі відкриті галявини, декоративні квітники, природні луки, прибережні насадження та мережу прогулянкових маршрутів. Важливою складовою є використання дощових садів і біоінженерних рішень для управління поверхневим стоком, що підвищує екологічну стійкість території.

Серед міжнародного досвіду формування ландшафтних об'єктів біля транспортних вузлів громадського транспорту варто виділити сквер Clemenstorget (рис. 1.4) у місті Лунд (Швеція).

Рисунок 1.4 – Ландшафтна організація скверу Clemenstorget у Швеції [1]

Територія зазнала комплексної реконструкції у зв'язку з будівництвом нової трамвайної лінії та модернізацією транспортної інфраструктури міста. Композиційним центром простору стала трамвайна зупинка, навколо якої сформовано багатофункціональний громадський простір. У межах проєкту висаджено значну кількість дерев, створено відкриті площі для проведення

громадських заходів, облаштовано місця для відпочинку та сучасні павільйони. Особливу увагу приділено використанню зелених насаджень для покращення мікроклімату та формування комфортного середовища для пішоходів. Сквер є прикладом успішної інтеграції транспортної інфраструктури та озелених громадських просторів.

Також заслуговує на увагу Kardinaal Mercier Square (рис. 1.5) у місті Мехелен (Бельгія).

Рисунок 1.5 – Ландшафтна організація Kardinaal Mercier Square у Бельгії [4]

Сквер розташований у зоні активного транспортного сполучення між автобусними та трамвайними маршрутами, що зумовило необхідність раціональної організації пішохідного руху. Під час реконструкції було впорядковано систему пішохідних комунікацій, створено безбар'єрне середовище для маломобільних груп населення та забезпечено безпечне пересування між транспортними платформами. Озеленення представлене регулярними деревними насадженнями, декоративними квітниками та

газонними площами, які пом'якшують урбанізований характер середовища. Завдяки поєднанню транспортної функції та рекреаційного використання простір став важливим елементом громадського життя міста.

Уваги заслуговує Vel R. Phillips Plaza (рис. 1.6) у місті Мілвокі (США).

Рисунок 1.6 – Ландшафтна організація Vel R. Phillips Plaza [12]

Простір розташований поблизу транспортних маршрутів центральної частини міста та виконує функцію багатофункціональної громадської площі. Концепція благоустрою спрямована на поєднання рекреаційної, культурної та транспортної функцій. Центральне місце займає відкрита площа для проведення масових заходів, навколо якої сформовані зелені зони з деревно-чагарниковими композиціями, декоративними травами та місцями короткочасного відпочинку. Важливим елементом є використання сучасних принципів сталого ландшафтного проєктування, зокрема систем збору дощових вод та впровадження екологічно орієнтованих рішень. Простір демонструє ефективне поєднання міської активності, транспортної доступності та екологічної складової.

Варто висвітлити Tram Stop Alicante Public Square (рис. 1.7) у місті Аліканте (Іспанія).

Рисунок 1.7 – Ландшафтна організація Tram Stop Alicante Public Square у Іспанії
[11]

Даний громадський простір сформовано навколо трамвайної зупинки як важливого транспортного вузла міста. Основною особливістю проєкту стало створення відкритої площі, яка забезпечує зручне пересування пасажирів та одночасно виконує функції місця відпочинку. Озеленення представлене групами середземноморських дерев і кущів, стійких до посушливих кліматичних умов, а також затіненими зонами перебування населення. Використання світлих покриттів та водопроникних матеріалів сприяє зменшенню перегріву території та покращенню мікроклімату. Простір є прикладом адаптації ландшафтних рішень до умов жаркого клімату та інтеграції транспортної інфраструктури в структуру міського громадського середовища.

Таким чином, міжнародний досвід демонструє, що покращення ландшафтної організації міських скверів повинно базуватися на принципах сталого розвитку, екологічної стійкості, функціональної різноманітності та соціальної орієнтованості. Застосування зазначених підходів під час

розроблення проєктних пропозицій для Гончарівського скверу в м. Харків сприятиме підвищенню його рекреаційної, екологічної та естетичної цінності, а також покращенню якості міського середовища загалом.

1.3. Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів, щодо формування, реконструкції міських скверів

Аналіз чинної законодавчої та нормативно-правової бази України, що регулює процеси формування, утримання та реконструкції міських скверів, свідчить про сформованість комплексного регуляторного середовища, яке охоплює правові, містобудівні, екологічні та функціонально-планувальні аспекти організації зазначених об'єктів. До ключових нормативно-правових документів у цій сфері належать Закон України «Про благоустрій населених пунктів» (2005 р. зі змінами станом на 16.10.2020) [21], «Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України», затверджені наказом Мінрегіону України №105 від 10.04.2006 [22], а також державні будівельні норми ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій» [14] і ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій. Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій» [15].

Відповідно до положень «Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України», сквер визначається як спеціально організована та озеленена територія загального користування площею від 0,02 до 2,0 га, що виконує функції елемента архітектурно-художнього формування міського середовища та призначена для короточасного рекреаційного використання населення [22]. У свою чергу, Закон України «Про благоустрій населених пунктів» закріплює статус скверів як об'єктів загального користування, що перебувають під охороною держави та органів місцевого самоврядування [21].

Важливим елементом нормативного забезпечення сталого функціонування та своєчасного оновлення скверів є регламентація строків експлуатації зелених насаджень. Згідно з додатком 1 до п. 9.1.15 зазначених Правил, нормативна тривалість експлуатації повільнорослих дерев листяних і хвойних порід (зокрема дуба, липи, каштана, ясена, сосни тощо) становить близько 90 років, швидкокорослих порід (тополі, берези, верби, робінії): 70 років, кущів: 20 років,

газонних покриттів: 10 років. Наведені показники виступають базовою основою для планування заходів з догляду, омолодження та реконструкції зелених насаджень у межах скверів.

Нормативи озеленення територій скверів визначено у додатку 2 до п. 8.1 Правил утримання зелених насаджень. Так, на 1 га площі скверу рекомендовано розміщення в середньому 260 дерев, 1116 кущів та близько 110 м² квітників, при цьому рівень озеленення повинен становити 75–85 % відповідно до вимог п. 8.2 ДБН Б.2.2-12:2018. Зазначені параметри спрямовані на забезпечення екологічної ефективності, формування сприятливого мікроклімату та підвищення рекреаційної цінності міських скверів.

Планувальні та композиційні принципи організації скверів регламентуються ДБН Б.2.2-5:2011. Відповідно до п. 5.3, просторову структуру скверу зазвичай формують за однією або двома композиційними осями з акцентуванням центральної зони за допомогою фонтану, монумента, квітника або іншого домінантного елемента. Нормативно визначено також обов'язковий склад елементів благоустрою, до яких належать покриття пішохідних доріжок і майданчиків, малі архітектурні форми, системи освітлення, елементи озеленення, а також інфраструктура для маломобільних груп населення і велосипедистів. Ширина головних алей має становити 3–8 м, другорядних пішохідних доріжок: 2–3 м, при цьому мінімальний модуль ширини доріжок встановлюється кратним 0,75 м.

Баланс територіального використання скверів залежить від їх містобудівного розташування: для об'єктів у структурі вулиць і площ частка зелених насаджень становить 60–75 %, тоді як для скверів у межах житлової забудови: 70–80 %, що забезпечує оптимальне співвідношення озелених і твердо покритих поверхонь. Окремо нормативна база акцентує увагу на формуванні безбар'єрного середовища, передбачаючи вимоги щодо ухилів пішохідних шляхів, улаштування пандусів, застосування тактильних і контрастних елементів, а також організації зон відпочинку з урахуванням потреб маломобільних груп населення.

Таким чином, нормативно-правова база України у сфері формування, реконструкції та утримання міських скверів характеризується системністю та багаторівневістю регулювання. Вона інтегрує правові, містобудівні, екологічні та соціальні вимоги, формуючи методичні засади для сталого розвитку скверів, підвищення якості міського середовища та його адаптації до сучасних потреб населення.

РОЗДІЛ 2

МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ, МЕТОДИ І ПРИРОДНІ УМОВИ М. ХАРКІВ

2.1. Коротка характеристика об'єкту проєктування

Гончарівський сквер розташований у центральній частині міста Харкова, біля вулиці Полтавський шлях (рис. 2.1) та є важливим елементом системи міських громадських просторів, що формується в умовах щільної історичної та сучасної забудови. Його містобудівне положення визначається безпосереднім включенням у структуру пішохідних і транспортних зв'язків міста, що зумовлює його значну рекреаційну та транзитну роль у міському середовищі.

Рисунок 2.1 – Містобудівельна ситуація Гончарівського скверу у м. Харків

Формування території скверу пов'язане з розвитком центральної частини Харкова та поступовим ущільненням міської забудови, у процесі чого зелені зони набували функції компенсаційних рекреаційних просторів. У сучасних

умовах Гончарівський сквер виконує функції короткочасного відпочинку населення, пішохідного транзиту й трансферу.

Ландшафтне оточення об'єкта характеризується поєднанням житлової, громадської та частково промислової забудови, а також наявністю вулично-дорожньої інфраструктури. Така структура середовища формує підвищене антропогенне навантаження на територію скверу, зокрема у вигляді шумового впливу, забруднення повітря та інтенсивного пішохідного руху.

Просторово-планувальна організація Гончарівського скверу має відносно компактний характер і сформована як відкрита озеленена територія з елементами пішохідної інфраструктури. Озеленення представлено переважно деревними насадженнями листяних рослин, однак його структура є нерівномірною та потребує відновлення. Окремі ділянки характеризуються недостатньою щільністю зелених насаджень, що знижує комфортність мікрокліматичних умов та естетичну виразність простору.

Таким чином, Гончарівський сквер є важливим компонентом системи зелених насаджень центральної частини Харкова, який поєднує рекреаційну, транзитну та екологічну функції. Водночас сучасний стан об'єкта потребує комплексного ландшафтного переосмислення та впровадження проєктних рішень, спрямованих на підвищення його функціональної ефективності, естетичної якості та екологічної стійкості в умовах щільного міського середовища.

2.2. Характеристика природних умов об'єкту дослідження

Природно-кліматичні умови міста Харкова формуються під впливом комплексу кліматичних, геоморфологічних та ґрунтових факторів, які відіграють визначальну роль у функціонуванні та розвитку міських зелених насаджень. Відповідно до кліматичної класифікації Кеппена, кліматичні умови Харкова належать до типу Dfbo, що характеризується помірно-континентальним режимом із чітко вираженою сезонною мінливістю [18]. Розташування міста на межі лісостепової та степової природних зон зумовлює підвищений рівень випаровуваності, який у теплий період року перевищує кількість атмосферних опадів, що, своєю чергою, створює передумови для виникнення літніх посух і дефіциту вологи для рослинності.

Вітровий режим є важливим чинником формування мікрокліматичних умов міського середовища. Протягом року переважає східний напрямок вітру, тоді як у літній період частіше спостерігаються західні вітри, а в зимовий: північні [18]. Зазначені особливості необхідно враховувати при містобудівному та ландшафтному проєктуванні з метою раціонального розміщення зелених насаджень, забезпечення оптимальної аерації міських територій та зниження впливу забруднених повітряних мас, зокрема з промислових зон.

Температурний режим Харкова характеризується значною амплітудою сезонних коливань. Абсолютний максимум температури повітря становить $+39,8\text{ }^{\circ}\text{C}$, мінімум: $-35,6\text{ }^{\circ}\text{C}$, при цьому середньорічна температура перевищує $+8,1\text{ }^{\circ}\text{C}$. Середні температурні показники найтеплішого місяця (липня) становлять близько $+20\text{ }^{\circ}\text{C}$, а найхолоднішого (січня) близько $-7\text{ }^{\circ}\text{C}$ [18]. За багаторічними спостереженнями середньорічна кількість опадів коливається в межах 457–569 мм, а значення радіаційного індексу сухості Григор'єва–Будико, близьке до 1, свідчить про відносно збалансоване співвідношення теплових і вологісних ресурсів.

Водночас сучасні кліматичні тенденції засвідчують прояви глобальних і регіональних змін клімату, що проявляються у трансформації основних метеорологічних показників. Зокрема, у Харкові фіксується підвищення середньорічної температури приблизно на 0,8 °C порівняно з кліматичною нормою кінця XX століття, зменшення кількості опадів, а також зростання частоти екстремальних погодних явищ, таких як теплові хвилі, тривалі посушливі періоди та різкі температурні коливання. Подібні зміни негативно впливають на стан міських екосистем, знижують стійкість зелених насаджень і посилюють антропогенне навантаження на природні компоненти міського середовища, що актуалізує необхідність адаптації ландшафтно-планувальних рішень до умов кліматичних змін.

Рельєф території Харківського регіону представлений переважно хвилястою рівниною, яка помірно розчленована долинами річкових систем, що зумовлює формування різноманітних локальних мікрокліматичних умов. Ґрунтовий покрив є складним і різноманітним та налічує понад 150 типів ґрунтів. У межах міської території переважають опідзолені чорноземи та темно-сірі лісові ґрунти, які зазнали значної антропогенної трансформації внаслідок урбанізації, ущільнення, техногенного забруднення та порушення природного гідрологічного режиму [18].

Таким чином, природні умови Харкова, що поєднують помірно-континентальний клімат із тенденціями до потепління, нерівномірне зволоження, специфічний вітровий режим та трансформований ґрунтовий покрив, формують складне екологічне підґрунтя для розвитку міських зелених просторів. В умовах посилення кліматичних змін це зумовлює необхідність впровадження адаптивних і стійких ландшафтних підходів, зокрема використання посухостійких видів рослин, підвищення рівня озеленення, збереження та відновлення ґрунтового покриву, а також формування екологічно збалансованого міського середовища.

2.3. Методика та методи досліджень

Методологічна основа кваліфікаційної роботи, присвяченої аналізу сучасного стану та розробленню проєктних пропозицій з покращення ландшафтної організації Гончарівського скверу в місті Харків, ґрунтується на комплексному, системному та міждисциплінарному підході, що забезпечує всебічне дослідження об'єкту проєктування та науково обґрунтоване формування проєктних рішень. У процесі виконання роботи застосовано взаємопов'язану систему загальнонаукових, емпіричних і спеціальних методів, які дозволяють здійснити багатовимірний аналіз території з урахуванням її просторових, функціональних, екологічних, композиційних та соціальних характеристик.

До групи емпіричних методів віднесено натурні обстеження території Гончарівського скверу, безпосередні спостереження, фотофіксацію, а також вимірювання та візуальне обстеження елементів благоустрою й зелених насаджень. Застосування описово-аналітичного та порівняльного методів дало змогу визначити особливості сучасного функціонування скверу, виявити наявні проблеми його ландшафтно-планувальної організації, ступінь зношеності елементів благоустрою та характер використання території відвідувачами. Додатково було здійснено порівняння з аналогічними міськими скверами для виявлення актуальних тенденцій розвитку громадських просторів.

Загальнонаукові методи дослідження включали системний аналіз і синтез нормативної, теоретичної та емпіричної інформації, логіко-структурне узагальнення зібраних даних, а також інтерпретацію містобудівних і ландшафтно-урбаністичних процесів, що впливають на формування та розвиток міських зелених просторів. Використання аналітичного підходу дозволило виявити ключові закономірності просторової організації скверу та визначити пріоритетні напрями його вдосконалення.

Спеціальні профільні методи охоплювали ландшафтний, композиційно-просторовий, дендрологічний та картографічний аналізи. Їх застосування забезпечило комплексну оцінку стану зелених насаджень, структури планувальної організації території, візуальних зв'язків та функціонального зонування скверу. Для підвищення точності та наочності результатів дослідження використовувалися сучасні цифрові інструменти моделювання, графічної обробки та елементи геоінформаційного аналізу, що дозволило візуалізувати існуючий стан об'єкта та проєктні пропозиції.

Структура дослідження передбачає реалізацію трьох послідовних етапів.

На теоретико-аналітичному етапі здійснено аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду формування і покращення ландшафтної організації міських скверів, досліджено сучасні підходи до ландшафтної організації громадських просторів, а також узагальнено чинну нормативно-правову базу України у сфері благоустрою, озеленення та містобудівного проєктування.

Передпроєктний етап був спрямований на комплексне дослідження Гончарівського скверу, що включало аналіз його містобудівного оточення, функціональних зв'язків із прилеглою забудовою, інвентаризацію зелених насаджень відповідно до чинних нормативних вимог, оцінку санітарного, естетичного та функціонального стану елементів благоустрою, а також виявлення проблемних зон і дисбалансів у використанні території.

Проєктно-аналітичний етап передбачав розроблення концептуальних та практичних пропозицій щодо вдосконалення ландшафтної організації Гончарівського скверу. Запропоновані рішення базуються на принципах сталого розвитку, екологічної збалансованості, доступності міського середовища та сучасних урбаністичних підходах. Проєктні пропозиції спрямовані на підвищення рекреаційної привабливості території, оптимізацію функціонального зонування, покращення естетичних якостей простору та інтеграцію скверу в структуру міського середовища Харкова з урахуванням його містобудівного контексту.

РОЗДІЛ 3

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ Й СУЧАСНИЙ СТАН ТЕРИТОРІЇ ПРОЄКТУВАННЯ

3.1. Історичні аспекти формування території скверу

Гончарівський сквер розташований у межах Новобаварського адміністративного району міста Харкова та безпосередньо межує з вулицею Полтавський Шлях. Територія знаходиться в історичному районі Гончарівка – одному з найдавніших міських утворень, що сформувався наприкінці XVII століття на місці колишньої слободи Довгалівка [13]. Історико-культурна значущість цієї місцевості посилюється її широкою відомістю, зокрема завдяки твору Григорія Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці» [23], який закріпив образ району в українському культурному контексті.

Історичний розвиток території сучасного скверу відображає етапи трансформації периферійної міської забудови у складову систему громадських зелених просторів Харкова та може бути умовно поділений на кілька основних етапів.

Початковий етап (кінець XIX – початок XX століття). У зазначений період територія сучасного Гончарівського скверу перебувала на околиці міста Харкова та формувалася в умовах активного розширення міської забудови. Простір мав переважно периферійний характер і входив до структури малозабудованих або частково забудованих ділянок, що обслуговували прилеглі житлові та господарські функції. Рекреаційне використання території на цьому етапі не було сформованим, однак поступове ущільнення міської забудови створювало передумови для подальшої трансформації простору.

Дорадянський та радянський період (початок ХХ – 1991 роки). Подальший розвиток території пов'язаний із процесами інтенсивної урбанізації та реконструкції міського середовища Харкова у ХХ столітті.

Рисунок 3.1 – Орієнтовне розміщення скверу в межах структури міста Харків у 1916 році [20]

Рисунок 3.2 – Орієнтовне розміщення скверу в межах структури міста Харків у 1938 році [19]

Відповідно до планів міста 1916 та 1938 років (рис. 3.1,3.2), дана територія поступово включалася до структури щільнішої міської забудови та зазнавала функціональної трансформації. У цей період відбувається зміна характеру використання простору – від периферійної забудови до елементу міського середовища з озелененими ділянками та громадськими функціями. Територія починає виконувати роль локального відкритого простору, що забезпечує пішохідні зв'язки між житловими кварталами та формує передумови для подальшого розвитку як об'єкта загального користування.

Сучасний етап (після 1991 року). У сучасний період Гончарівський сквер функціонує як елемент міського громадського простору в структурі щільної забудови Новобаварського району. Територія зазнала окремих заходів благоустрою та часткового оновлення елементів інфраструктури, однак її

просторово-планувальна структура залишається недостатньо впорядкованою з точки зору сучасних ландшафтно-урбаністичних вимог.

Сквер виконує функції короткочасного відпочинку та транзитного пішохідного простору, водночас його потенціал як цілісного ландшафтно-організованого об'єкта використовується не повною мірою. Це зумовлює необхідність подальшого удосконалення його композиційної структури та функціональної організації.

Таким чином, історичне формування Гончарівського скверу відображає еволюцію території від периферійної окраїни історичного району Гончарівка до елемента системи міських зелених насаджень загального користування. Просторовий розвиток об'єкта тісно пов'язаний із процесами розширення та ущільнення міської забудови Харкова. Сучасний стан території свідчить про наявність значного потенціалу для її подальшої ландшафтної трансформації, що зумовлює доцільність розроблення комплексних проєктних рішень, спрямованих на підвищення функціональної ефективності, естетичної виразності скверу в умовах сучасного міського середовища.

3.2. Функціональне зонування та архітектурно-планувальна структура скверу

Територія знаходиться в зоні інтенсивного пішохідного та транспортного руху, що обумовлено розміщенням поруч зупинок трамвайного, тролейбусного та автобусного транспорту. Таке містобудівне положення визначає особливу роль скверу в структурі громадських просторів району, де поряд із рекреаційною функцією важливе значення має транзитне використання території.

Архітектурно-планувальна структура скверу сформована системою пішохідних алей, відкритих майданчиків та озелених ділянок. Композиційним центром території виступає радіальний майданчик, у межах якого розміщена мала архітектурна форма у вигляді інформаційних стендів, що містять відомості про Новобаварський район міста Харкова (рис. 3.3). Саме цей елемент формує головний композиційний вузол простору та є основною візуальною домінантою скверу.

Рисунок 3.3 – Організація простору скверу у центральній частині

Разом з тим аналіз існуючої планувальної структури свідчить про відсутність виразного тематичного або ідейного наповнення, пов'язаного з історією та назвою скверу. Незважаючи на розташування об'єкта в історичному районі Гончарівка, у межах території практично відсутні ландшафтно-композиційні, інформаційні чи мистецькі елементи, які б розкривали історико-культурну спадщину цієї місцевості та сприяли формуванню її унікальної просторової ідентичності.

У структурі функціонального зонування (рис. 3.4) території виділяються три основні зони. Провідною є зона громадської активності, яка сформована навколо центрального майданчика та прилеглих відкритих просторів. Вона забезпечує можливість короткочасного перебування відвідувачів, зустрічей, очікування громадського транспорту та проведення невеликих громадських заходів.

Рисунок 3.4 – Схема функціонального зонування скверу

Прогулянкова зона представлена мережею пішохідних доріжок і алей, які забезпечують зв'язок між окремими частинами скверу та навколишньою забудовою. Водночас значна частина цих маршрутів використовується як

транзитні шляхи пересування до зупинок громадського транспорту, що обумовлює домінування комунікаційної функції над рекреаційною.

Зона тихого відпочинку розташована переважно серед масивів деревно-чагарникової рослинності та характеризується більш сприятливими умовами для короткочасної рекреації. Вона частково ізольована від основних потоків відвідувачів і транспортного навантаження, що створює умови для спокійного відпочинку та перебування на відкритому повітрі.

Загалом існуюча функціонально-планувальна структура скверу характеризується відносною впорядкованістю та наявністю основних рекреаційних зон. Проте домінування транзитної функції, недостатня кількість сучасних елементів благоустрою, а також відсутність композиційних засобів, що розкривають історичну та культурну ідентичність Гончарівки, знижують рекреаційну та естетичну цінність простору.

Отже, функціональна організація Гончарівського скверу базується на поєднанні громадсько-активної, прогулянкової та рекреаційної складових, однак провідною залишається транзитна функція території. Виявлені особливості планувальної структури та композиційної організації свідчать про необхідність її подальшого вдосконалення шляхом підвищення функціональної насиченості простору, покращення умов відпочинку та формування виразного історико-культурного образу скверу, пов'язаного з історією району Гончарівка.

3.3.Об'ємно-просторова структура скверу

Об'ємно-просторова структура Гончарівського скверу є важливою складовою його ландшафтної організації та значною мірою визначає умови функціонування території, характер її візуального сприйняття та рівень комфортності для відвідувачів. Аналіз існуючого стану скверу свідчить, що його просторове середовище сформоване поєднанням відкритих, напіввідкритих і закритих просторів, які забезпечують різноманітність умов для транзитного руху та короткочасного відпочинку населення.

Відкриті простори займають значну частину території та представлені головним чином центральним радіальним майданчиком, ділянками твердого покриття, зупинками громадського транспорту, відкритими газонними площами та елементами дорожньо-стежкової мережі (рис. 3.5).

Рисунок 3.5 – Відкриті простори у ландшафтній структурі Гончарівського скверу

Саме відкриті простори формують основні візуальні перспективи скверу та забезпечують оглядовість центральної частини території. Композиційним

центром даних просторів виступає радіальний майданчик з інформаційними стендами, присвяченими Новобаварському району міста Харкова. Завдяки відкритості території забезпечується зручність транзитного пересування відвідувачів між зупинками громадського транспорту та прилеглою забудовою.

Переважаючими у структурі скверу є напіввідкриті простори, сформовані поєднанням деревних насаджень із розрідженими кронами та пішохідних маршрутів. Такі простори створюють комфортні умови для повсякденного використання території, забезпечуючи достатній рівень інсоляції та візуального контролю простору. Напіввідкриті ділянки відіграють важливу роль у формуванні рекреаційного середовища скверу, оскільки поєднують властивості відкритих і закритих просторів та забезпечують сприятливі умови для прогулянок і короткочасного відпочинку.

Рисунок 3.6 – Напіввідкриті простори у ландшафтній структурі Гончарівського скверу

Закриті простори характеризуються окремими групами деревних насаджень зі щільнішим зімкненням крон та локальними ділянками підвищеного озеленення, який не було виявлено на території скверу.

Планувальна структура скверу характеризується поєднанням регулярних та ландшафтних прийомів організації простору. Регулярність простежується у конфігурації центрального майданчика та основних пішохідних маршрутів, які орієнтовані на забезпечення зручних транзитних зв'язків між зупинками громадського транспорту та прилеглими територіями. Водночас система зелених насаджень сформована переважно за пейзажним принципом, що пом'якшує геометричність планування та надає середовищу більш природного характеру.

Важливою особливістю просторової організації скверу є домінування транзитної функції над рекреаційною. Розташування на території скверу зупинок трамвайного, тролейбусного та автобусного транспорту обумовлює значну інтенсивність пішохідних потоків, унаслідок чого значна частина простору використовується як комунікаційний вузол. Це впливає на характер сприйняття території та визначає необхідність пошуку балансу між транспортно-пішохідними та рекреаційними функціями під час розроблення проєктних пропозицій.

Отже, об'ємно-просторова структура Гончарівського скверу характеризується переважанням відкритих і напіввідкритих просторів, які забезпечують ефективне функціонування території як важливого транзитно-рекреаційного об'єкта міського середовища.

3.4. Інвентаризація зелених насаджень скверу

Гончарівський сквер є елементом озеленення Новобаварського району міста Харкова та виконує рекреаційну, екологічну й санітарно-гігієнічну функції. Територія скверу розташована біля вулиці Полтавський Шлях у зоні інтенсивного транспортного та пішохідного руху, що зумовлює підвищене антропогенне навантаження на рослинний покрив. Загальна площа скверу становить 0,47 га, при цьому рівень озеленення складає 56 %, що є нижчим за рекомендовані нормативні показники для міських скверів.

З метою оцінки сучасного стану зелених насаджень було проведено інвентаризацію дендрофлори території. У результаті обстеження встановлено, що на території скверу зростає 28 дерев, які належать до 7 видів деревних рослин (табл. 3.1). Кущові насадження в межах досліджуваної території відсутні, що негативно впливає на просторову структуру озеленення та знижує його декоративну й захисну ефективність.

Таблиця 3.1

Видовий склад дендрофлори Гончарівського скверу

№	Українська назва	Латинська назва	Кількість, шт.	Частка, %
1	Клен гостролистий	<i>Acer platanoides</i> L.	6	21,4
2	В'яз шорсткий	<i>Ulmus glabra</i> Huds.	3	10,7
3	Робінія псевдоакація	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	7	25,0
4	Липа серцелиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	1	3,6
5	Ясен звичайний	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	5	17,9
6	Каштан кінський звичайний	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	5	17,9
7	Клен сріблястий	<i>Acer saccharinum</i> L.	1	3,6
Всього:			28	100

Аналіз видового складу показав, що домінуючим видом є робінія псевдоакація (*Robinia pseudoacacia* L.), яка представлена сімома екземплярами та становить 25 % від загальної кількості дерев. Насадження цього виду

сформовані переважно груповими посадками та відіграють важливу роль у створенні захисного зеленого каркасу території. Значну частку також займають клен гостролистий (*Acer platanoides* L.) – 21,4 %, ясен звичайний (*Fraxinus excelsior* L.) та каштан кінський (*Aesculus hippocastanum* L.) – по 17,9 % кожен (рис. 3.7). Інші види представлені поодинокими екземплярами та суттєво не впливають на загальну структуру насаджень.

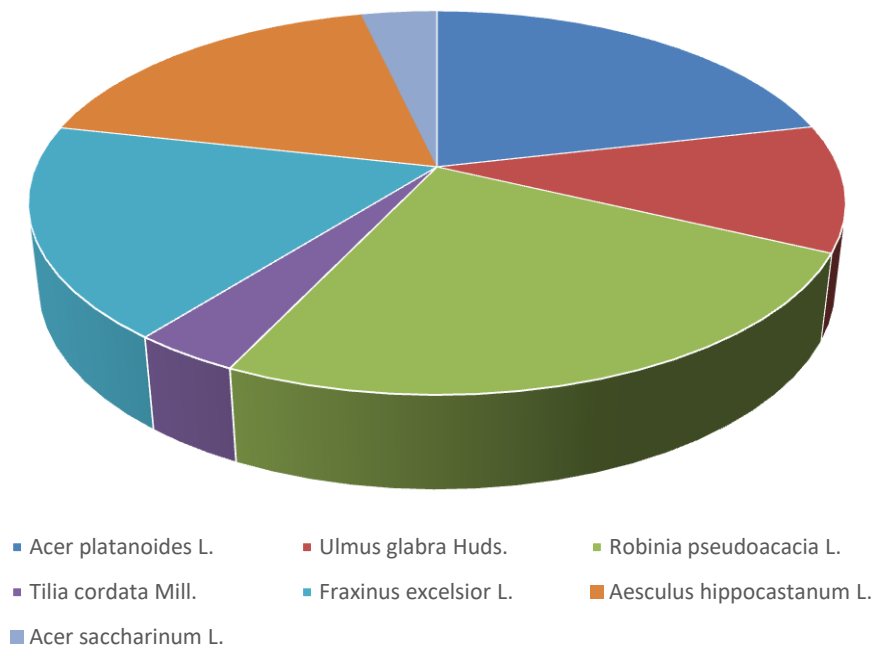

Рисунок 3.7 – Відсотковий розподіл дендрофлори Гончарівського скверу

Оцінка санітарного стану деревних рослин наведено у таблиці 3.2.

Вид рослини	Кількість, шт.	Добрий	Задовільний	Незадовільний
<i>Acer platanoides</i> L.	6	—	6	—
<i>Ulmus glabra</i> Huds.	3	2	1	—
<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	7	—	7	—
<i>Tilia cordata</i> Mill.	1	—	1	—
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	5	—	—	5
<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	5	—	5	—
<i>Acer saccharinum</i> L.	1	—	1	—
Всього	28	2	21	5

Результати обстеження свідчать (рис. 3.8), що переважна більшість насаджень перебуває у задовільному санітарному стані – 21 екземпляр, або 75 % від загальної кількості дерев. Такі рослини мають незначні ознаки ослаблення, характерні для умов міського середовища, однак загалом зберігають свої декоративні та екологічні властивості.

До категорії насаджень із добрим санітарним станом віднесено лише 2 екземпляри (7 %), представлені в'язом шорстким (*Ulmus glabra* Huds.). Ці дерева характеризуються добре сформованою кроною, відсутністю видимих пошкоджень та високою життєздатністю.

Особливої уваги потребують дерева, віднесені до категорії незадовільного стану, частка яких становить 18 % від загальної кількості насаджень. До цієї групи належать усі п'ять екземплярів ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L.). Погіршення їхнього стану пов'язане з ураженням ясененою златкою, яка останніми роками є однією з найнебезпечніших інвазійних комах-шкідників деревних насаджень України.

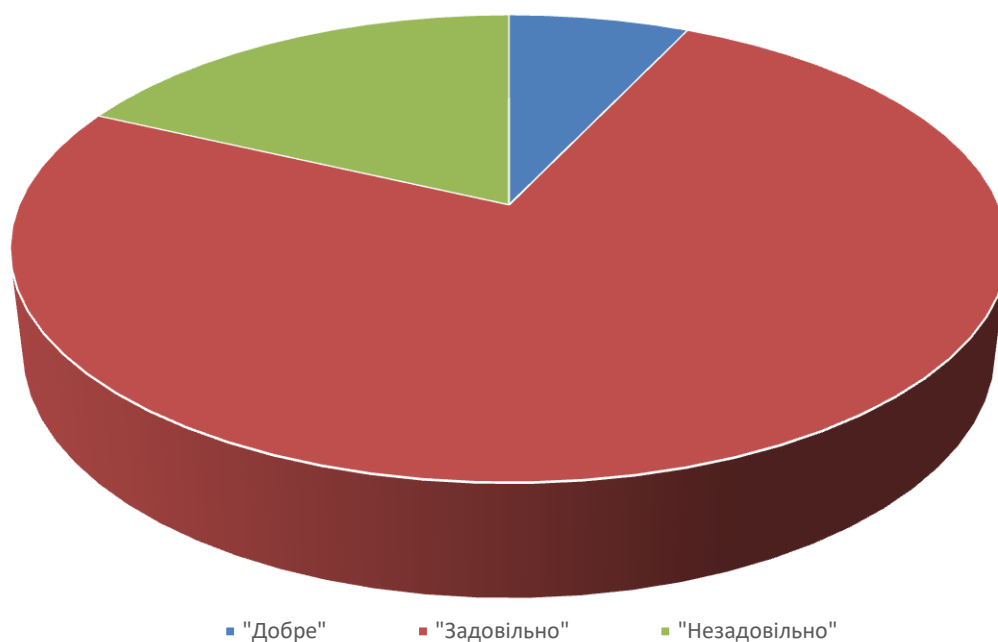

Рисунок 3.8 – Відсоткове співвідношення розподілу стану дендрофлори на території скверу

Окремо було проведено оцінку стану газонного покриття. Встановлено, що існуючі газони перебувають у незадовільному стані, що проявляється у

значній зрідженості травостою, поширенні бур'янової рослинності та нерівномірності рослинного покриву. Основними причинами такого стану є інтенсивне рекреаційне навантаження, значне затінення окремих ділянок кронами дерев, а також відсутність системи автоматизованого поливу, що особливо негативно позначається на стані травостою в посушливий літній період.

Таким чином, інвентаризація зелених насаджень Гончарівського скверу засвідчила, що на території площею 0,47 га сформовані насадження, представлені 28 деревами семи видів. Структура дендрофлори характеризується домінуванням робінії псевдоакації та клена гостролистого, тоді як кущі повністю відсутні. Більшість дерев перебуває у задовільному стані (75 %), однак наявність 18 % насаджень у незадовільному стані. Незадовільний стан газонного покриття та недостатній рівень озеленення території обґрунтовують доцільність розроблення проєктних пропозицій, спрямованих на збільшення біорізноманіття, введення декоративних кущів і покращення загальної ландшафтної організації скверу.

3.5. Характеристика елементів благоустрою скверу

Елементи благоустрою є невід'ємною складовою формування комфортного, функціонального та естетично привабливого міського середовища. Вони забезпечують умови для рекреаційної діяльності населення, організації пішохідного руху, санітарного утримання території та підвищення рівня її безпеки. Аналіз сучасного стану елементів благоустрою Гончарівського скверу дозволяє оцінити рівень його функціональної забезпеченості та визначити основні напрями подальшого вдосконалення.

Територія скверу виконує переважно транзитну функцію, що обумовлено розташуванням у межах транспортно-пересадкового вузла громадського транспорту Новобаварського району. На його території розміщені зупинки трамвайного, тролейбусного й автобусного транспорту, що забезпечує постійний потік відвідувачів та підвищує вимоги до якості благоустрою.

Система рекреаційного обладнання представлена 13 лавами довготривалого відпочинку, які розташовані вздовж основних пішохідних маршрутів, поблизу зупинки громадського транспорту та у місцях найбільшого скупчення відвідувачів. Наявність достатньої кількості місць для сидіння сприяє комфортному перебуванню населення на території скверу. Водночас проведене обстеження показало, що більшість лав перебуває у незадовільному стані внаслідок тривалої експлуатації, фізичного зносу конструкцій та морального старіння їхнього дизайну. Це негативно впливає на естетичне сприйняття території та знижує рівень комфорту користувачів.

Санітарне утримання території забезпечується 7 сміттєзбірниками, розміщеними вздовж алеї та поблизу зон активного користування. Проте їх стан також оцінюється як незадовільний через значний ступінь зношення та невідповідність сучасним вимогам до благоустрою громадських просторів. Існуючі сміттєзбірники потребують заміни на більш функціональні та естетично привабливі конструкції.

Освітлення скверу забезпечується 12 ліхтарями загального освітлення, які розташовані вздовж основних пішохідних напрямків та поблизу центрального майданчика. Незважаючи на достатню кількість освітлювальних приладів, їх технічний та естетичний стан є незадовільним. Значна частина обладнання морально застаріла, має ознаки фізичного зносу та не відповідає сучасним вимогам щодо енергоефективності й якості освітлення громадських просторів. Це зумовлює необхідність модернізації системи освітлення із застосуванням сучасних LED-технологій.

Серед малих архітектурних форм на території скверу наявні чотири торговельні павільйони, які забезпечують обслуговування пасажирів громадського транспорту та мешканців прилеглих кварталів. Водночас їх архітектурний вигляд не формує єдиної композиційної концепції простору та в окремих випадках негативно впливає на візуальне сприйняття скверу. Крім того, на території розташована зупинка громадського транспорту, яка є важливим функціональним елементом транспортної інфраструктури та визначає транзитний характер використання значної частини території.

Особливе місце у структурі благоустрою займає центральний радіальний майданчик з інформаційними стендами, присвяченими Новобаварському району. Цей об'єкт виконує роль головної композиційної домінанти скверу та формує центральний вузол його планувальної структури. Однак змістове наповнення стендів не пов'язане безпосередньо з історією району Гончарівка, що знижує пізнавальну цінність простору та не сприяє формуванню його унікальної історико-культурної ідентичності.

Окремої уваги потребує стан дорожньо-стежкової мережі. У процесі обстеження виявлено локальні деформації покриття, порушення рівності мощення та окремі пошкодження, які ускладнюють пересування територією, особливо для маломобільних груп населення. Існуючі покриття не повною мірою відповідають сучасним принципам безбар'єрності та потребують реконструкції.

Таким чином, елементи благоустрою Гончарівського скверу забезпечують виконання основних функцій громадського простору, проте більшість із них перебуває у незадовільному стані через фізичний знос та моральне старіння. Наявність застарілого рекреаційного обладнання, освітлювальних приладів і торговельних об'єктів, а також недостатня виразність композиційного вирішення території свідчать про необхідність комплексної модернізації благоустрою. Реалізація відповідних заходів дозволить підвищити комфортність, безпечність та естетичну привабливість скверу, а також посилити його роль як важливого громадського простору історичного району Гончарівка.

РОЗДІЛ 4

ПРОЄКТИ ПРОПОЗИЦІЇ ПОКРАЩЕННЯ ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СКВЕРУ

4.1. Обґрунтування покращення елементів благоустрою скверу

Необхідність удосконалення елементів благоустрою Гончарівського скверу зумовлена результатами комплексного обстеження території, під час якого було виявлено низку функціональних, естетичних та експлуатаційних недоліків. Сучасний стан благоустрою не повною мірою відповідає вимогам до організації громадських просторів, що виконують одночасно рекреаційну, транзитну та культурно-просвітницьку функції. Особливої актуальності набуває необхідність формування виразного образу скверу, який би відображав історичну та культурну специфіку району Гончарівка.

Проведений аналіз показав, що існуючі лави довготривалого відпочинку, сміттєзбірники та освітлювальне обладнання перебувають у незадовільному стані внаслідок значного фізичного зносу та морального старіння. У зв'язку з цим проєктом передбачено повне оновлення зазначених елементів благоустрою. Зокрема, пропонується встановлення 15 лав довготривалого відпочинку та 15 сміттєзбірників, що забезпечить комфортні умови для перебування відвідувачів різних вікових груп та сприятиме підтриманню належного санітарного стану території.

Для підвищення рівня безпеки та комфортності використання скверу у вечірній час передбачається модернізація системи освітлення шляхом встановлення 18 ліхтарів торшерного типу. Запропоновані освітлювальні прилади дозволять сформувати рівномірне освітлення основних пішохідних маршрутів, зон відпочинку та центрального майданчика, а також покращать візуальне сприйняття території у темний період доби.

Одним із головних напрямів реконструкції є оновлення дорожньо-стежкової мережі. Існуюче покриття має значний ступінь фізичного зношення,

локальні пошкодження та не відповідає сучасним вимогам безбар'єрності. З метою покращення експлуатаційних характеристик території пропонується повна заміна твердого покриття на сучасне мощення з тротуарної плитки. Використання даного матеріалу забезпечить довговічність покриття, зручність його експлуатації та можливість створення виразних композиційних рішень у структурі громадського простору.

Важливим завданням проєкту є посилення історико-культурної ідентичності скверу. Аналіз існуючого стану показав, що сучасне планувальне та художнє вирішення території практично не відображає її назву та історичний зв'язок із районом Гончарівка. Для усунення цього недоліку пропонується формування центрального тематичного акценту території шляхом встановлення монументальної скульптури у вигляді гарбуза в центрі радіального майданчика.

Запропонований артоб'єкт має важливе символічне значення та безпосередньо пов'язаний із сюжетом п'єси Григорія Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці» (рис. 4.1).

Рисунок 4.1 – Проектні рішення організації центральної частини скверу

В українській народній традиції цієї п'єси, гарбуз символізує відмову небажаному нареченому та уособлює перемогу щирих почуттів над матеріальними інтересами. У контексті твору він є символом краху планів заможного, але нелюбого нареченого Стецька. Таким чином, монументальна композиція стане не лише художнім акцентом простору, але й засобом передачі культурних та моральних цінностей, закладених у відомому літературному творі.

Для посилення інформаційно-просвітницької функції території також передбачається проведення капітального ремонту існуючого інформаційного стенду, розташованого у центральній частині скверу. На оновлених інформаційних конструкціях пропонується розмістити матеріали, присвячені історії району Гончарівка, його розвитку, культурній спадщині та зв'язку з творчістю Григорія Квітки-Основ'яненка. Це сприятиме популяризації локальної історії серед мешканців та гостей міста, а також формуванню пізнавальної цінності громадського простору.

Отже, запропоновані заходи з удосконалення благоустрою мають комплексний характер і спрямовані на підвищення функціональної ефективності, комфортності та естетичної виразності Гончарівського скверу. Оновлення малих архітектурних форм, модернізація системи освітлення, реконструкція покриттів та впровадження тематичних елементів, пов'язаних з історією Гончарівки та п'єсою «Сватання на Гончарівці», дозволять сформувати цілісний громадський простір із виразною культурною ідентичністю та високою рекреаційною цінністю.

4.2. Обґрунтування покращення озеленення скверу.

Необхідність покращення системи озеленення Гончарівського скверу обумовлена результатами комплексного аналізу сучасного стану території. Відповідно до чинних нормативних вимог України, рівень озеленення міських скверів повинен становити не менше 60 % від загальної площі об'єкта. За результатами проведених натурних обстежень встановлено, що фактичний рівень озеленення Гончарівського скверу складає 56 %, що є нижчим за рекомендовані нормативні показники та не забезпечує повною мірою екологічну ефективність, комфортність мікроклімату й рекреаційну цінність території.

З метою приведення показників озеленення до нормативних значень у проєкті передбачено збільшення площі зелених насаджень шляхом створення рядових посадок бука лісового *Fagus sylvatica* «Dawysk Gold». Використання цього культивуару обумовлене його високими декоративними якостями, компактною колоноподібною формою крони та придатністю до вирощування в умовах міського середовища. Запропоновані насадження дозволять підвищити рівень озеленення території до 62 %, що відповідатиме вимогам нормативно-правової бази та сприятиме покращенню екологічних характеристик скверу.

У процесі інвентаризації виявлено п'ять екземплярів ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L.), які перебувають у незадовільному стані внаслідок ураження ясеневою златкою. З огляду на втрату декоративності та потенційну небезпеку для відвідувачів скверу проєктом передбачено їх видалення з подальшою компенсаційною посадкою декоративних і стійких до міських умов рослин.

Для підвищення художньо-естетичної виразності території та забезпечення її сезонної декоративності пропонується розширення асортименту зелених насаджень за рахунок використання гарноквітух і декоративно-листяних рослин. До складу гарноквітух насаджень рекомендовано включити

Hydrangea paniculata «Strawberry Blossom» та «Sundae Fraise», *Hydrangea arborescens* «Strong Annabelle», а також *Spiraea cinerea* «Grefsheim». Зазначені види характеризуються тривалим періодом цвітіння, високими декоративними якостями та доброю адаптацією до урбанізованого середовища.

З метою формування виразної просторової композиції та забезпечення декоративності насаджень упродовж усього року до проєктного асортименту також включено декоративно-листяні та хвойні рослини, зокрема *Picea pungens* «Hoopsii», *Juniperus chinensis* «Spartan» *Taxus media* «Hillii». Використання цих рослин дозволить створити стійкі композиційні акценти та покращити просторову структуру скверу.

Враховуючи значну частку відкритих просторів і транзитний характер використання території, на окремих ділянках із твердим покриттям пропонується впровадження мобільного контейнерного озеленення з використанням *Catalpa bignonioides* «Nana». Такий підхід дозволить підвищити рівень озеленення без порушення функціональної організації простору, створити додаткові затінені зони та урізноманітнити ландшафтний образ скверу, що є прикладом інноваційних прийомів озеленення.

Окрему увагу в проєкті приділено покращенню стану газонного покриття, яке нині перебуває в незадовільному стані через наявність бур'янистої рослинності, значне затінення окремих ділянок та відсутність системи поливу. Для відновлення декоративних і експлуатаційних характеристик газону передбачено видалення бур'янів, проведення підсіву травосумішей та влаштування автоматизованої системи зрошення. Реалізація зазначених заходів сприятиме стабілізації водного режиму ґрунту, покращенню якості травостою та підвищенню загальної екологічної стійкості озеленення.

З метою посилення художньо-образного наповнення території та підкреслення національно-культурної ідентичності простору проєктом передбачено створення декоративних квітникових композицій із використанням однорічних рослин, колористичне поєднання яких відтворюватиме кольори Державного Прапора України. Для цього

запропоновано застосувати: *Viola hybrida* «Matrix F1 Yellow», *V. hybrida* «Power Marina», *Tagetes erecta* «Antigua Yellow» *Petunia* × *hybrida* «Cosmic Purple». Використання зазначеного асортименту дозволить сформувати виразні квітникові акценти, підвищити декоративність скверу протягом вегетаційного періоду та посилити його емоційно-естетичне сприйняття.

Отже, запропоновані заходи з покращення озеленення Гончарівського скверу мають комплексний характер і спрямовані на підвищення екологічної, декоративної та рекреаційної цінності території. Оптимізація видового складу насаджень, збільшення рівня озеленення до нормативного показника 62 %, впровадження контейнерного озеленення, оновлення газонного покриття та створення тематичних квітникових композицій дозволять сформувати більш комфортний, стійкий і візуально привабливий громадський простір, який відповідатиме сучасним вимогам ландшафтної архітектури та потребам мешканців міста Харкова.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання кваліфікаційної роботи проведено комплексне дослідження сучасного стану та розроблено проєктні пропозиції щодо покращення ландшафтної організації Гончарівського скверу в місті Харків:

1. На основі аналізу наукових джерел, нормативно-правової бази України та міжнародного досвіду встановлено, що сучасні міські сквери повинні поєднувати рекреаційні, екологічні, соціальні та культурно-просвітницькі функції, забезпечуючи комфортне та доступне середовище для різних груп населення. Визначено доцільність застосування комплексного підходу до реконструкції та благоустрою громадських просторів з урахуванням принципів сталого розвитку та збереження місцевої ідентичності.

2. За результатами натурного обстеження встановлено, що Гончарівський сквер має містобудівне розташування в структурі Новобаварського району міста Харкова та виконує важливу рекреаційну функцію. Загальна площа території становить 0,47 га, а рівень озеленення - 56 %. У межах скверу виявлено 28 деревних рослин, серед яких переважає *Robinia pseudoacacia* L. Водночас встановлено низку проблем, зокрема наявність дерев у незадовільному стані, відсутність кущових насаджень, незадовільний стан газонного покриття, фізичний знос елементів благоустрою.

3. Визначено, що існуюча планувальна структура скверу загалом відповідає його функціональному призначенню та включає зону громадської активності, прогулянкову зону та зону тихого відпочинку. Проте виявлено відсутність композиційного елемента, який би відображав історико-культурну специфіку місцевості та тематичне спрямування скверу, пов'язане з районом Гончарівка та літературною спадщиною Григорія Квітки-Основ'яненка.

4. Розроблено комплекс проєктних пропозицій щодо покращення благоустрою території, який передбачає оновлення дорожньо-стежкової мережі, встановлення сучасних лав для відпочинку, сміттєзбірників та ліхтарів торшерного типу, а також капітальний ремонт існуючих інформаційних стендів

із розміщенням матеріалів про історію району «Гончарівка». Запропоновані заходи спрямовані на підвищення рівня комфорту та естетичної привабливості скверу. Для посилення ідейно-композиційного значення території запропоновано встановлення монументальної скульптури у вигляді гарбуза в центральній частині радіального майданчика. Даний елемент покликаний відобразити символіку української народної культури та один із ключових мотивів п'єси «Сватання на Гончарівці», підкреслюючи історико-культурну унікальність території та формуючи виразний композиційний акцент скверу.

5. Розроблені пропозиції з озеленення, що передбачає видалення аварійних та ослаблених дерев, створення рядових посадок *Fagus sylvatica* «Dawysk Gold», використання декоративних кущів і хвойних рослин, а також впровадження мобільного контейнерного озеленення. Запропоновані заходи дозволяють підвищити декоративність насаджень протягом усього року. Передбачено комплекс заходів з відновлення газонного покриття, який включає влаштування автоматизованої системи поливу, видалення бур'янистої рослинності та підсів газонних трав.

6. Реалізація зазначених заходів сприятиме покращенню стану території та підвищенню її рекреаційної цінності. У результаті реалізації запропонованих проєктних рішень рівень озеленення території збільшиться з 56 % до 62 %, що відповідатиме вимогам чинних нормативних документів України для міських скверів. Запропоновані заходи забезпечать підвищення екологічної, рекреаційної, культурної та естетичної цінності Гончарівського скверу, сприятимуть формуванню комфортного громадського простору та збереженню історико-культурної спадщини району «Гончарівка».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Clemenstorget [Electronic resource]. – Regime of access: <https://en.wikipedia.org/wiki/Clemenstorget> (date of the application: 02.05.2026). – Header from the screen.
2. Jaszczak A. Revitalisation of urban public spaces and green infrastructure development in medium-sized cities [Electronic resource] / A. Jaszczak, B. Płoszaj-Witkowska. – 2021. – Regime of access: https://www.researchgate.net/publication/349645060_Revitalization_of_Public_Spaces_in_Cittaslow_Towns_Recent_Urban_Redevelopment_in_Central_Europe free (date of the application: 15.04.2026). – Header from the screen.
3. Kabisch N. Nature-based solutions to climate change adaptation in urban areas: Linkages between science, policy and practice [Electronic resource] / N. Kabisch, H. Korn, J. Stadler, A. Bonn. – 2022. – Regime of access: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-56091-5> free (date of the application: 14.04.2026). – Header from the screen.
4. Kardinaal Mercier Square [Electronic resource]. – Regime of access: <https://landezine.com/kardinaal-mercier-square-by-omgeving/> (date of the application: 03.05.2026). – Header from the screen.
5. Konijnendijk C. Evidence-based guidelines for greener, healthier, more resilient neighbourhoods: Introducing the 3–30–300 rule [Electronic resource] / C. Konijnendijk. – 2023. – Regime of access: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1618866723000839> free (date of the application: 14.04.2026). – Header from the screen.
6. Madrid Río [Electronic resource]. – Regime of access: https://es.wikipedia.org/wiki/Madrid_R%C3%ADo (date of the application: 30.04.2026). – Header from the screen.
7. Maksymenko N. Green infrastructure as a tool for sustainable urban development in Ukraine [Electronic resource] / N. Maksymenko, A. Hrechko. –

2025. – Regime of access: <https://periodicals.karazin.ua> free (date of the application: 16.04.2026). – Header from the screen.

8. Pueffel C. Urban green infrastructure and ecosystem services: A systematic review [Electronic resource] / C. Pueffel, M. Haase, N. Kabisch. – 2022. – Regime of access: <https://cdn.cyfoethnaturiol.cymru/682198/urban-green-infrastructure-ecosystem-services.pdf> free (date of the application: 15.04.2026). – Header from the screen.

9. Queen Elizabeth Olympic Park [Electronic resource]. – Regime of access: https://en.wikipedia.org/wiki/Queen_Elizabeth_Olympic_Park (date of the application: 02.05.2026). – Header from the screen.

10. Superkilen [Electronic resource]. – Regime of access: <https://en.wikipedia.org/wiki/Superkilen> (date of the application: 30.04.2026). – Header from the screen.

11. Tram Stop Alicante Public Square [Electronic resource]. – Regime of access: <https://www.archdaily.com/1809/tram-stop-in-alicante-subarquitectura> (date of the application: 05.05.2026). – Header from the screen.

12. Vel R. Phillips Plaza [Electronic resource]. – Regime of access: <https://www.hntb.com/projects/vel-r-phillips-plaza/> (date of the application: 03.05.2026). – Header from the screen.

13. Гончарівка (місцевість) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0_\(%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0_(%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C)), вільний (дата звернення: 10.04.2026). – Назва з титул. екрана.

14. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування та забудова територій. – Чинний від 2019–10–01. – Київ : Мінрегіон України, 2019. – 128 с.

15. ДБН Б.2.2-5:2011. Благоустрій територій. Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій.– Чинний від 2012–09–01. – Київ :

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2011. – 61 с.

16. Заячук В. Я. Дендрологія: підручник. Львів : Апріорі, 2008. 656 с.

17. Інструкція з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України, затверджена наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 № 226 та зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 25.02.2002 за № 182/6470.

18. Кліматичні умови Харківської області [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.pogodaiklimat.ua>, вільний (дата звернення: 10.05.2026). – Назва з титул. екрана.

19. План міста Харкова, 1938 р.– Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка, відділ Україніки.

20. Планъ города Харькова съ прилежающими пригородами и поселками, 1916 р.– Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка, відділ Україніки.

21. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 6 вересня 2005 р. № 2807-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 49. – С. 517.

22. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України: Наказ від 10 квітня 2006 року № 105 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 880/12754.

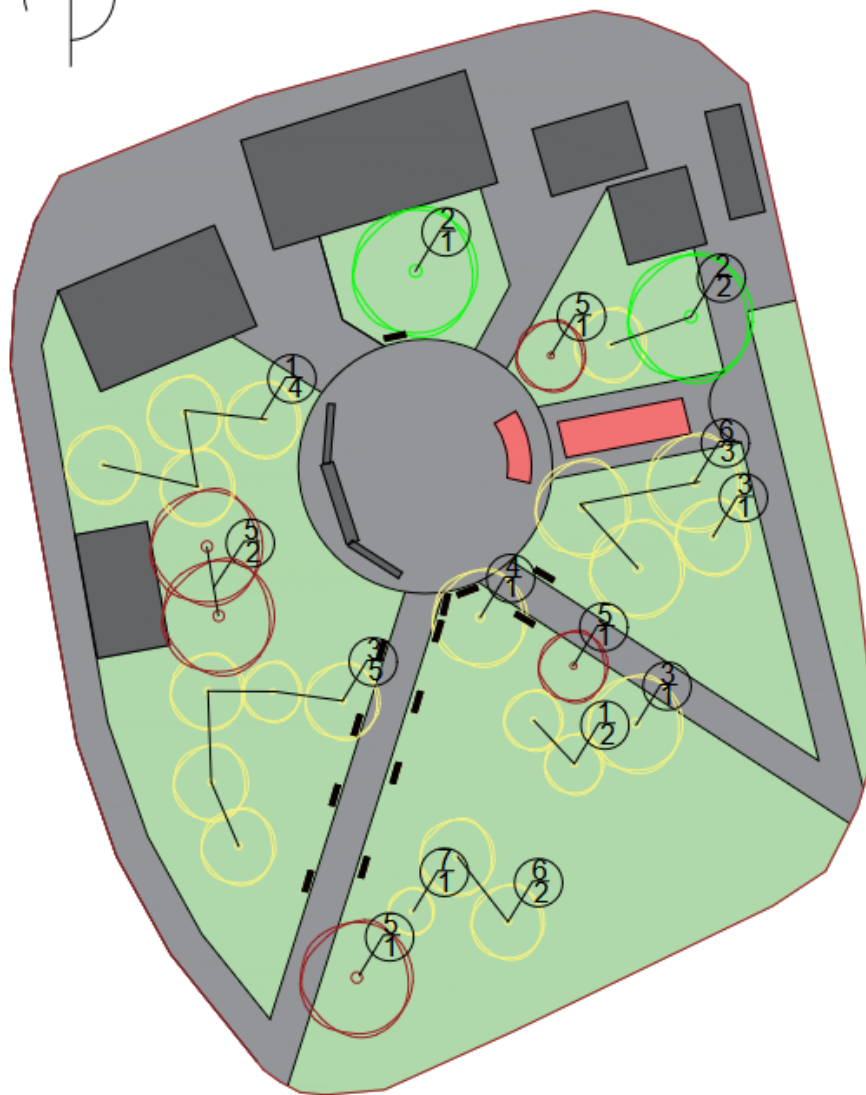
23. Сватання на Гончарівці (п'єса) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BD%D0%B0_%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96_\(%D0%BF%27%D1%94%D1%81%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BD%D0%B0_%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96_(%D0%BF%27%D1%94%D1%81%D0%B0)), вільний (дата звернення: 10.04.2026). – Назва з титул. екрана.

ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ ПЛАН

Гончарівського скверу в м. Харків

М 1:200

БАЛАНС ТЕРИТОРІЇ			
№ з/п	Назва елементу	Площа, м²	%
1	Дорожки та майданчики	1615	34
2	Споруди	475	10
3	Озеленення	2800	56
4	Дерева	24	1
5	Квітники	41	1
6	Газон	2535	54
Всього:		4690	100

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ	
1	Будівлі та споруди
2	Тверде покриття
3	Межі території
4	Малі архітектурні форми
5	Газонне покриття
6	Квітники
7	Чисельник - номер по таблиці; знаменник - кількість
8	Деревні рослини з добрим фізіологічним станом
9	Деревні рослини з задовільним фізіологічним станом
10	Деревні рослини з незадовільним фізіологічним станом

Ситуаційна схема
М 1:10000

ІСНУЮЧІ ДЕРЕВНІ РОСЛИНИ			
№ з/п	Латинська назва	Українська назва	Кількість, шт
1	<i>Acer platanoides</i> L.	Клен гостролистий	6
2	<i>Ulmus glabra</i> Huds.	Віка шорсткий	3
3	<i>Robinia pseudacacia</i> L.	Робінія псевдоакація	7
4	<i>Tilia cordata</i> Mill.	Ліпа серцеподібна	1
5	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	Ясень звичайний	5
6	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Григоріанський кіньський	5
7	<i>Acer saccharinum</i> L.	Клен сріблястий	1

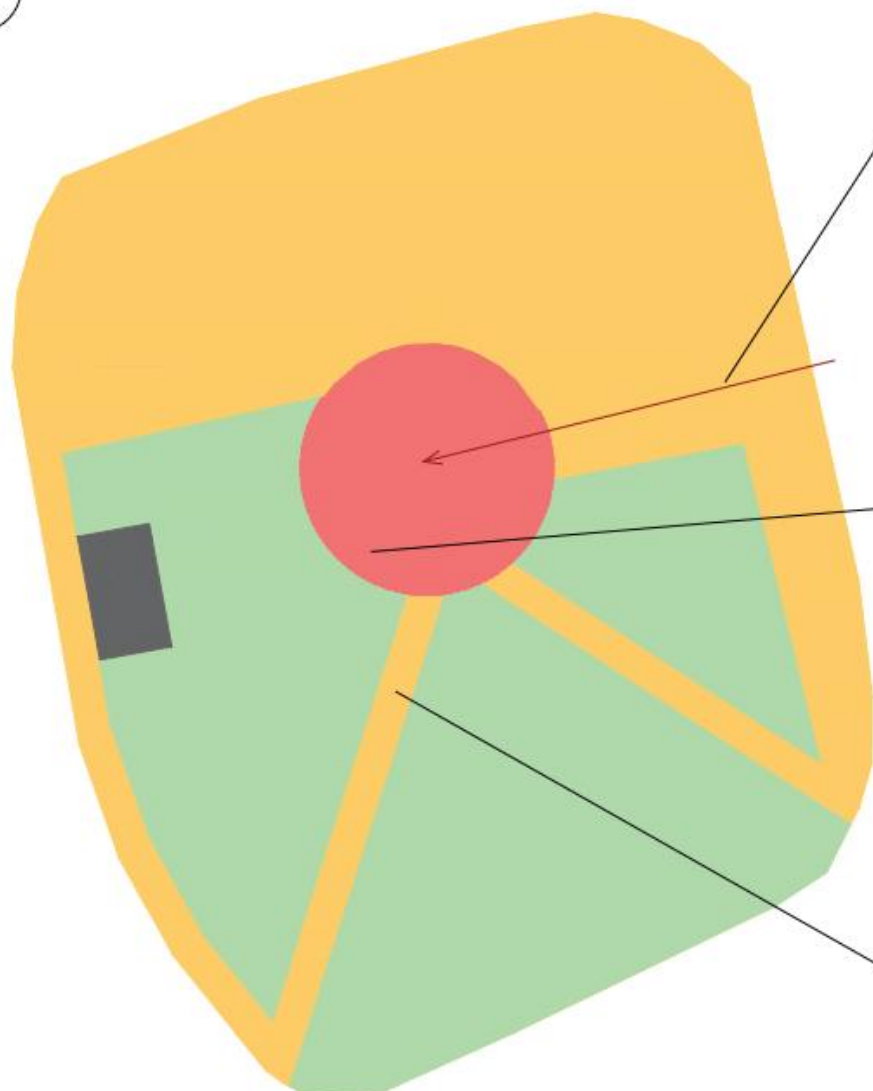
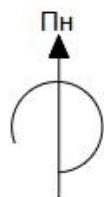
САНІТАРНИЙ СТАН ДЕРЕВНИХ РОСЛИН СКВЕРУ				
№ з/п	Назва деревної рослини	Кількість	Стан, екз.	
			Добре	Незадовільно
1	<i>Acer platanoides</i> L.	6	—	6
2	<i>Ulmus glabra</i> Huds.	3	2	1
3	<i>Robinia pseudacacia</i> L.	7	—	7
4	<i>Tilia cordata</i> Mill.	1	—	1
5	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	5	—	5
6	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	5	—	5
7	<i>Acer saccharinum</i> L.	1	—	1
Всього:		28	2	26

Графічна частина				
№ з/п	Клас	Діаметр	Висота	Стан
1	Клас	Діаметр	Висота	Стан
2	Клас	Діаметр	Висота	Стан
3	Клас	Діаметр	Висота	Стан
4	Клас	Діаметр	Висота	Стан
5	Клас	Діаметр	Висота	Стан
6	Клас	Діаметр	Висота	Стан
7	Клас	Діаметр	Висота	Стан
8	Клас	Діаметр	Висота	Стан
9	Клас	Діаметр	Висота	Стан
10	Клас	Діаметр	Висота	Стан

СХЕМА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЗОНУВАННЯ

Гончарівського скверу в м. Харків

М 1:200

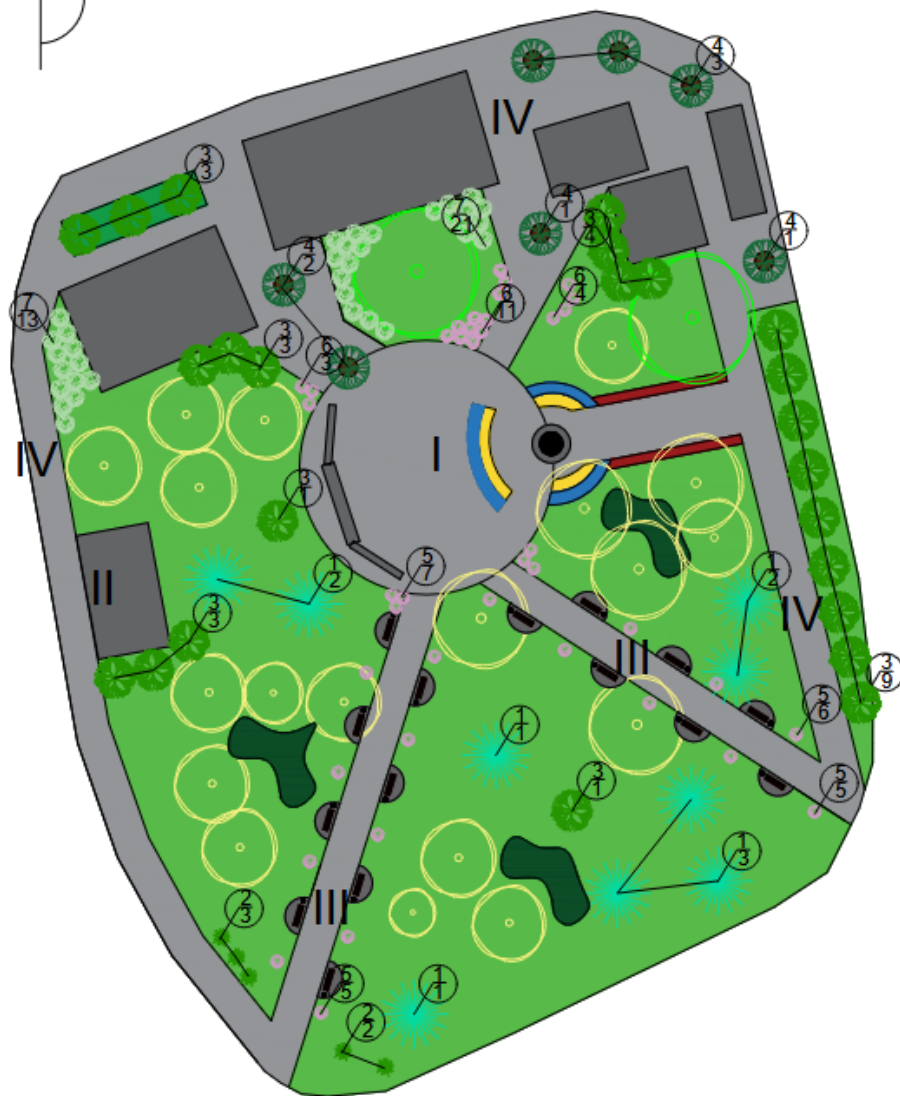
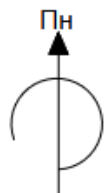

Ситуаційна схема
М 1:10000

ЗОНУВАННЯ	
	Зона громадської активності
	Господарська зона
	Зона тихого відпочинку
	Прогулянкова зона та транзит

Графічна частина					
№	Рік	Діля	Відомості	Датум	Діля
1	2022	1	СХЕМА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЗОНУВАННЯ Гончарівського скверу в м. Харків, М 1:200	КР	2 3
Зачинено м. О.М. Савченко					пр. СЛП 2022-1

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ		
1		Споруди
2		Тверде покриття
3		Лави та урни
4		Загальне освітлення
5		Газове покриття
6		Існуючі рослини
7		Числення - номер по таблиці, зменшення - кількість проєктних рослин
8		Крони проєктних рослин
9		Грунтопокривні рослини
10		Катини

№ з/п	Назва елементу	Площа, м ²	%
1	Доріжки та майданчики	1290	28
2	Споруди	500	10
3	Озеленення	2900	62
4	Дерева	68	1
5	Кущі	210	5
6	Квітники	117	2
7	Газон	2505	53
Всього:		4690	100

ЕКСПЛІКАЦІЯ	
I	Зона громадської активності
II	Господарська зона
III	Зона тишого відпочинку
IV	Прогулякова зона

Ситуаційна схема
М 1:10000

[illegible][illegible][illegible]